

Esmerçar

Antigament, el verb *esmerçar* s'usava significat «mercadejar», és a dir, comprar o vendre, indistintament. Actualment, el Diccionari Fabra i la Gran Enciclopèdia Catalana li reconeixen única-ment el sentit «emprar, invertir (diners)», així com el seu ús en sentit figurat, en què en lloc de diners són esforços, temps, energia, activitat, etc.

Tot i que el verb *esmerçar* avui ja no és general, ni de bon tros, en el llenguatge viu, i que són molts els qui han adquirit el seu ús en la llengua escrita o literària, no manca qui el prefereix declaradament a *Invertir*, i fins i tot algú ha arribat a insinuar que caldria recórrer exclusivament a *esmerçar*, talment com si *invertir* fos un barbarisme inadmissible, així com a *esmerç* amb exclusió d'*inversió*. La raó que ho motiva és molt clara: *esmerçar* és un verb propi i característic del català, sense forma corresponent en castellà. Però, tal com ja vam tenir ocasió d'exposar, això no és prou per a voler imposar l'ús d'aquest verb ni, menys encara, per a pretendre eliminar l'ús del seu concurrent. Només cal veure el Diccionari normatiu, on s'estableix clarament la sinonímia entre aquests dos verbs.

Però el que avui volíem comentar és l'ús pronominal que es fa actualment del verb *esmerçar*, conseqüència, segurment,

de la seva adquisició de la llengua literària sense haver copsat plenament el seu significat i el seu tractament gramatical. Segons el Diccionari Fabra, *esmerçar* és sempre un verb transitiu, que ha d'ésser exclusivament usat, per tant, acompanyat d'un complement acusatiu. I els diversos exemples que recull el Diccionari Alcover-Moll de l'ús d'aquest verb en tota la història de la llengua corresponen també a aquest ús transitiu indicat pel Fabra. No poden ésser considerades admissibles, doncs, frases com «Es va *esmerçar* en l'èxit de l'empresa» o «Ens hem d'*esmerçar* en el triomf de la causa», que avui podem sentir sovint i que no són, com hem dit, sinó el resultat d'un deficient coneixement del valor d'aquest verb per part dels qui l'usen com a forma del seu llenguatge adquirit. No s'*esmerça* hom, sinó que hom *esmerça* alguna cosa: energia, activitat, esforços, etc., segons el Fabra, a què afegiríem, pel cap baix, temps. Hauríem de dir, doncs, *Va esmerçar els seus esforços (o la seva energia) en aquella empresa*. I si és que volíem expressar la idea d'*esmerçar* esforços per mitjà d'un sol mot, hauríem de recórrer a verbs com *esforçar-se*, *escarrassar-se*, *maldar*, *batallar*, *lluitar*, etc.

Albert Jané